

Literatura de Santanyí

JOAN GUASP | ACTUALITZADA EL 06/01/2017 17:56

Blai Bonet.

A la pedra de Santanyí, només la supera la seva literatura. No em refereixo a la literatura singular de la pedra, sinó a la literatura en el seu sentit general. Si la pedra de Santanyí és d'una qualitat artística molt destacada, més ho és encara la Literatura de Santanyí en majúscules. Fa estona que ho sé, malgrat que sigui de manera subjectiva. Però, quina forma humana existeix més equànime que la de valorar subjectivament l'art? Només a títol personal podem considerar si unes coses són millors o pitjors que les altres, ja que és un mateix, i no els altres, el que decideix les pròpies reverències.

Fa ja més de cinquanta anys que va esclatar la bomba literària Blai Bonet. Tots aquells jovenets, i totes aquelles jovenetes, de la generació que s'ha anat consolidant com la generació dels setanta ens emmirallàrem en la poesia i en la prosa genial d'en Blai. En certa manera, tots volíem ser Blai Bonet. I la cosa ha anat en augment. Passant els anys, aquell fulgurant inici de la literatura santanyinera s'ha anat consolidat amb altres noms del tot remarcables. El primer d'ells fou el d'Antònia Vicens, guanyant el premi Sant Jordi i publicant novel·les d'un rigor i un estil fora de sèrie, com per exemple 'La Santa', ja fa més de 25 anys. N'Antònia ha continuat ascendint i excel·lint en la seva trajectòria, fins al punt que, en la seva maduresa, ha assolit igualment un lloc

molt notable dins el món artístic de la creació poètica.

De manera inversa, molt poc després, Antoni Vidal Ferrando ha anat pujant escalons des de la poesia a la prosa. Tant Antònia Vicens com Antoni Vidal són hereus distingits de l'insuperable Blai Bonet. Tant una com l'altre han sabut extraure la millor saba d'aquell arbre frondós que fou en Blai. No podem oblidar que el fonament de tot plegat, les primeres arrels d'aquesta nissaga del migjorn de Mallorca, l'hem de cercar a l'apotecaria de Bernat Vidal i Tomàs. A la rebotiga de la seva farmàcia de poble es reuniren durant dècades els millors talents de la literatura catalana, des de Josep Pla a Joan Fuster, passant pels mallorquins Miquel Àngel Riera i Josep Maria Llompart. Vidal i Tomàs va ser un personatge d'una cultura extraordinària i d'una generositat fora mida. Els amics, com a amics, i els joves, com a aprenents de la seva saviesa literària no podien trobar millor recer que aquell. Els dos 'alumnes' més avantatjats foren, sense cap mena de dubte, Antònia Vicens i Antoni Vidal Ferrando, però molts d'altres begueren el nèctar del seu quefer exquisit.

Aquesta referència memorialística ve a tomb perquè Antoni Vidal Ferrando, després d'una llarga trajectòria plena d'èxits, entre els quals destaquen els seus delicats poemaris i la seva magnífica trilogia novel·lística del Cicle d'Almandaia, ens acaba de fer una entrega de valor incalculable. Estic parlant sempre des del meu vessant subjectiu i personal, ja ho he dit abans, tot arriscant-me a caure en una tautologia. És igual. 'La ciutat de ningú', així és com es titula la seva breu i última novel·la, m'ha fet saltar d'alegria. Es tracta d'un exercici literari d'alt voltatge. Una aposta molt arriscada, de la qual Vidal Ferrando surt amb matrícula d'honor. N'Antoni, ja tan premiat i valorat, tot al llarg de la seva tasca creativa, no havia fet mai aquest conreu, atípic en ell: una imaginació prodigiosa, un estil completament nou, frases breus, pensaments concisos, contundència, originalitat, elegància, fantasia... De què va la novel·la? No ho sé, i alhora ho sé, però me'n fot. No té importància el contingut, ni la trama ni l'argument. Parlo per mi, ho repeteixo. És un intens i dilatat -encara que sigui d'un laconisme que mil vegades hem d'agrar- exercici de creació literària que poques vegades veurem. Sí, perquè aquest estil de què s'ha servit Vidal Ferrando no pot ser imitat ni molt menys igualat. Potser ni ell mateix tornarà a escriure mai una joia literària com aquesta. Segurament aquesta 'Ciutat de ningú' és la clau de pedra que clou la portalada de pedra d'aquesta Literatura de Santanyí que ja s'ha convertit en una perpetració cultural i històrica. Al mateix temps local i al mateix temps universal.

Que un senyor d'enorme cultura i enorme activitat de transmissió literària com Bernat Vidal i Tomàs hagi aconseguit que a la seva vila natal s'hagin forjat plomes tan poderoses com les de Blai Bonet, Antònia Vicens i Antoni Vidal Ferrando dóna una idea del que pot arribar a ser un projecte humà i humanista, no només de poble, sinó també de país. Perquè els arbres del migjorn seguiran creixent i fruitant. Ja hi ha, a tota la comarca, molts rebrots que maduren.